

Välbesökt seminarium om Upphovsrätt

Den 15 april anordnade FSL ett seminarium om upphovsrätt för fotografier inför en väldigt intresserad och frågvis medlemsskara. Osäkerheten om vilka regler som gäller för användande av de stora mängder fotografiskt material som finns förvarat bland föreningsarkiven är stor. Efter denna dag hade många frågetecken rätats ut, men som brukligt är, hade säkert ett och annat också tillkommit!

Urban Johansson inledde dagen med att dela med sig av sina erfarenheter från det dagliga arbetet med det fotografiska materialet i Lidingö Stad. Bland annat förespråkar Urban att man som institution bör upprätta ett avtal med låntagaren av fotografier där denne upplyses om sina skyldigheter.

Efter Urbans inledning var det så dags för dagens huvudtalare Catharina Ekdahl, förbundsjurist från Svenska Fotografers Förbund. Catharina berättade om upphovsrättslagens bakgrund och fotolagens införlivande 1994 samt skillnaderna i begreppsfloran mellan de bägge lagarna. Hon redogjorde för distinktionen i upphovsrättslagen mellan fotografiska verk och fotografiska bilder samt skillnaden mellan ekonomisk upphovsrätt och ideell. Den inte helt enkla frågan om fotografiernas skyddstider redovisades. En tumregel i snårskogen är att fotografiska bilder (alltså inte verk) tagna före 1969 saknar upphovsrättsligt skydd. Bestämmelser om hanteringen av människor på bild finns också i dels Personuppgiftslagen och i Lagen om namn och bild i reklam.

Särskilt redogjordes det för undantag och inskränkningar i upphovsrätten kopplat till bl. a. rätten att ta del av allmänna handlingar, användning för privat bruk samt arkivens rätt till exemplar för bevarande- och forskningsändamål.

För att säkra ett korrekt användande föreslår Catharina att man ska avtala om upphovsrätten och tipsar om de avtalsmallar som finns på Svenska Fotografers Förbunds hemsida www.sfoto.se. Dessa kan fritt användas för den intresserade.

Catharina Ekdahl, föredragshållare

Avslutningsvis visade Catharina en bild med praktiska råd och tips, ett slags checklista som förtjänar att upprepas:

1. Fotografier kräver tillstånd för användning såvida inte laglig inskränkning gäller
2. Användningsrätten ska gälla i ett bestämt sammanhang och på ett bestämt sätt
3. Originalen tillhör upphovsmannen
4. Återanvändning kräver tillstånd och kan medföra ny ersättning till upphovsmannen
5. Beskrivningar, retuscher och manipulering får inte ske utan tillstånd
6. Upphovsmannen ska alltid namnges såvida det inte är praktiskt eller tekniskt omöjligt
7. Tänk på skyddstiden!
8. Inhämta samtycke från människor på bild

Allt som allt ett mycket intressant och lyckat seminarium! Med anledning av det stora intresset planeras ett nytt tillfälle i höst. Är ni intresserade kan ni höra av er till FSL:s kansli.

Göran Johansson

Ordföranden har ordet

Kulturutredningen

FSL har yttrat sig om Kulturutredningen eftersom utredningens förslag kommer att få betydelse även för oss. Vi är dock inte remissinstans och vi har koncentrerat oss på tre punkter.

Portalparagrafen anser vi borde kompletteras med en formulering om den historiska aspekten som är så viktig för arkivvärlden. Den första meningen i utredningens portalparagraf lyder ”Den nationella kulturpolitiken ska, med utgångspunkt i demokrati och yttrandefrihet bidra till samhällets utveckling....” Efter ordet yttrandefrihet vill FSL skjuta in ”samt kunskap om vår historia” för att markera betydelsen av historisk kontinuitet.

Portföljmodellen har utredningen kallat sitt förslag om regionalisering av bidragen, d v s varje landsting får en påse pengar att fördela till kulturaktörer och in-

genting skall komma från staten direkt. FSL har nu bidrag från Riksarkivet och Stockholms läns landsting och enligt förslaget skall allt komma från landstinget i fortsättningen. Vi befärar att detta kommer att missgynna små organisationer som inte har samma kraft att argumentera för betydelsen av sin verksamhet. Risken finns att de som har tillgång till personal som kan hålla tät kontakt med Landstingets handläggare och resurser att anlita lobbyister blir vinnarna i detta system. Skall det genomföras behövs statliga riktlinjer, som styr upp fördelningen, och dessa riktlinjer måste remissbehandlas.

Ny myndighetsstruktur. Utredningen föreslår en mängd sammanslagningar av myndigheter. I flertalet fall kan väl det vara motiverat men vi har mycket svårt att se någon anledning att slå samman Kungliga Biblioteket och Riksarkivet. Det blir en mastodontmyndighet där mycket

av tiden går åt till sammanträden om interna förhållanden. Samarbetsmöjligheter finns, såsom kunskapsuppbyggnad i digitaliseringsfrågor, men denna typ av samarbete kräver ingen sammanslagning.

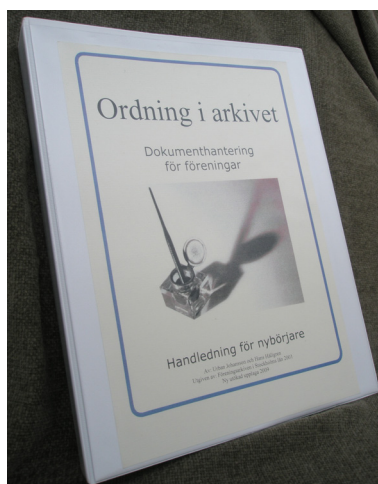
Remisstiden har nu gått ut och det skall bli spännande att se om remissvaren föranleder någon ändring av utredningens förslag. Detta ser vi väl först efter sommaren.

Ha nu en riktigt skön sommar!

Kjell Nilsson
Ordförande

Uppdaterad handledning

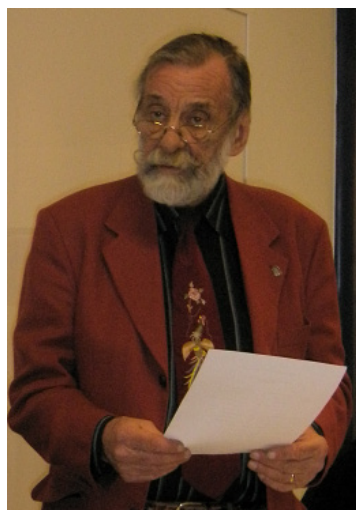
För att underlätta arbetet med att komma igång med arkiveringen så har våra kursledare tagit fram en handledning ”ORDNING I ARKIVET”. Den är nu uppdaterad och utökad men kostar fortfarande bara 200 kronor och går att beställa ifrån kansliet.

FSLs årsmöte på Sundbybergs museum

Den 10 mars hade FSLs årsmöte, efter mötesförhandlingarna så bjöds det på fika och möjlighet att titta runt i museet. Lena Löfgren, museiföreståndare, visade och berättade om museets arkiv. Museet fungerar som föreningsarkiv för föreningslivet i Sundbyberg.

Inga nyval gjordes till styrelsen, den enda förändringen var att en ordinarie ledamot bytte plats med en suppleant. Kjell Nilsson, Hembygdsförbundet, omvaldes till ordförande för ett år till.

Catharina Wikström, Nacka Lokalhistoriska Arkiv valdes in i valberedningen.

Sture Wärlinder, valberedningen

Som vi skrivit om tidigare i detta medlemsblad så hade vi ett mycket välbesökt och intressant seminarium i upphovsrätt. Så populärt var det att det inte fanns möjlighet att bereda plats till alla som ville delta. Därför är det ett stort nöje att kunna erbjuda ett nytt tillfälle, då FSL i samarbete med hembygdsförbundet bjuder in till:

SEMINARIUM I UPPHOVSRÄTT

Föredragshållare kommer att vara Catharina Ekdahl, jurist på Svenska Fotografers Förbund.

När: Tisdagen den 20 oktober 2009, klockan 9.30 -13.00

Var: Klarahuset, Sabbatsbergsvägen 6, Stockholm

Seminariet är kostnadsfritt för Föreningsarkivets medlemmar övriga intresserade betalar 100 kronor, observera dock att antal platser är begränsat.

Anmälan görs till Stockholms läns hembygdsförbunds kansli senast den 12 oktober via mail: ann@hembygd.se eller telefon: 08-30 21 80

VÄLKOMNA

Göran Johansson på plats på Huddingedagarna

Arkivutställning i Huddinge

Vi i FSL tycker det är viktigt att levandegöra arkiven och vill därför gärna uppmärksamma när våra medlemmar anordnar utställningar o.dyl. En helg i april (24-25 april) anordnas varje år Huddingedagarna med alla möjliga utställare, kommunala såväl som privata. I år hade kommunarkivet i Huddinge tillsammans med kommunens miljö- och samhällsbyggnadsförvaltning en utställning på temat egnahemsbyggandet i Huddinge. En gammal reklamfilm visades, vykort hade tryckts upp och delar av själva skärmutställningen kan ni se på bilderna här.

**Ordna och Vårda
föreningsarkiven
ges ut av**

Postadress
Stockholms Stadsarkiv
Box 22063 10422 Stockholm
Besöksadress
Kungsklippan 6
Tel. 08-50828342
Hemsida: www.foreningsarkiven.a.se
E-post: info@foreningsarkiven.a.se

Ansvarig utgivare: Kjell Nilsson
Redaktion: Göran Johansson,
Kjell Nilsson, Nils-Bertil Nilsson,
Eva Wetterborg.
Foto: Göran Johansson,
Eva Wetterborg
Layout: Victor Wetterborg
Manusstopp: 1 september 2009